

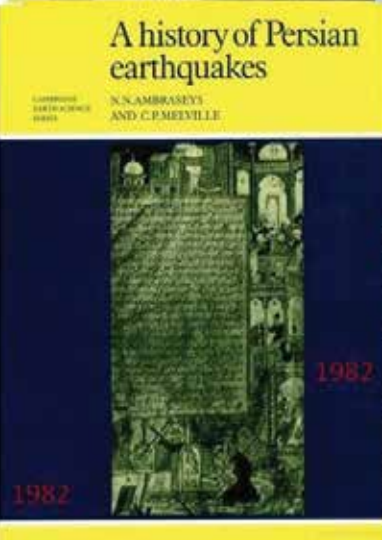
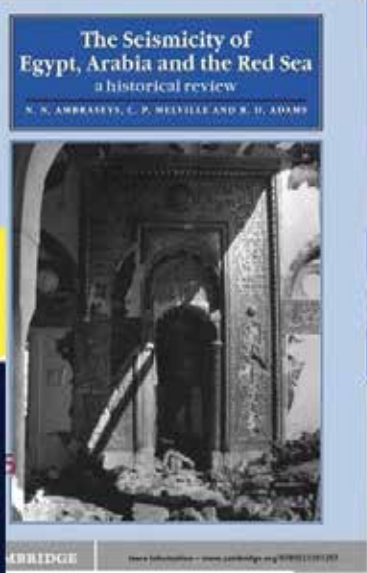
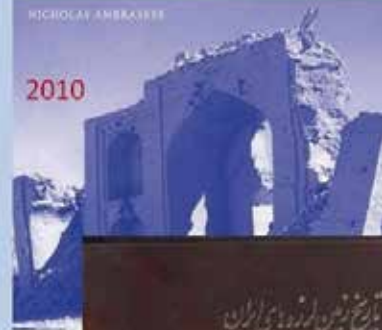
Professor Nicolas Ambraseys
1929-2012

Earthquakes in the Eastern Mediterranean and the Middle East

A Multidisciplinary Study of Seismicity up to 1900

NICOLAS AMBRASEYS

2010

کتابخوانی

سینا سعادت
پژوهشگر دوره‌ی دکتری مهندسی عمران-زلزله

نیکلاس آمبرسیز دانشمند کم‌نظیر

نیکلاس آمبرسیز دانشمند کم‌نظیر

به همین خاطر در سال ۱۹۶۵ با ناتان نیومارک از دیگر بزرگان مهندسی زلزله و ژئوتکنیک در مقاله‌ی معروفش که در مورد روش بلوک لغزش برای تخمین تغییر مکان لرزه‌ای سدها و شیب‌های خاکی بود، همکاری کرد. او در کار خود همیشه به دنبال ایجاد پلی بین مباحث تئوری علوم زمین و مهندسی با کارهای اجرایی بود. به همین دلیل علاوه‌بر کارهای پژوهشی، مشاوره طراحی و احداث بیش از ۲۰ سد بزرگ در مناطق لرزه‌خیز را نیز بر عهده داشت. در سال ۱۹۶۸، آمبرسیز «بخش مهندسی زلزله‌شناسی» (ESEE) را (که اکنون قسمتی از بخش ژئوتکنیک است) در دانشکده‌ی مهندسی عمران و محیط زیست امپریال کالج تأسیس کرد و به عنوان اولین رییس این بخش از سال ۱۹۷۱ تا سال ۱۹۹۴ خدمت کرد و در سال ۱۹۷۴ کرسی استاد تمامی مهندسی زلزله را به دست آورد. او پس از بازنشستگی به عنوان پژوهش‌گر ارشد ادامه‌ی کار داد و هم‌چنین، کمیته‌ی ملی مهندسی زلزله بریتانیا را تأسیس کرد و اولین رییس آن بود.

«نیکلاس نئوکلس آمبرسیز فایس فرنگ» از مشهورترین و برجسته‌ترین استادان مهندسی زلزله‌ی جهان در ۱۹ ژانویه‌ی سال ۱۹۲۹ در شهر آتن یونان متولد شد. او استاد افتخاری مهندسی زلزله و عضو ارشد پژوهشی امپریال کالج لندن بود. آمبرسیز برای سال‌های سال به عنوان شخصی برجسته و قدرت بلامنازع در مهندسی زلزله و زلزله‌شناسی در مجامع علمی و پژوهشی در اروپا خودنمایی می‌کرد. نیکلاس آمبرسیز، مهندسی راه و نقشه‌برداری را در دانشگاه فنی ملی آتن در سال ۱۹۵۲ و سپس، مهندسی عمران را در امپریال کالج لندن در رشته‌ی زمین‌شناسی خاک و مهندسی زلزله خواند. او با پروفیسور «آلک اسکمپتون» و «آلن بیشاپ» کار کرد و مدرک دکتری خود را در سال ۱۹۵۸ به دست آورد. عنوان پایان‌نامه‌ی او «پایداری لرزه‌ای سدهای خاکی» بود که در آن رفتار دینامیکی سدها در زمان زلزله مورد بررسی قرار گرفته بود. نیکلاس آمبرسیز به بحث مطالعه‌ی پایداری لرزه‌ای شیب‌ها، علاوه‌فراوانی داشت.

تحقیقات عمده‌ی او روی مهندسی زلزله‌شناسی و مهندسی زلزله‌ی ژئوتکنیک متمرکز شده بود. او در ارزیابی خطر زلزله، طراحی مقاوم سازه‌های ژئوتکنیکی در برابر زلزله (سدها و پی‌ها) و زلزله‌شناسی حرکت‌های شدید، کتاب‌های زیادی را در این زمینه‌ها منتشر کرد. او یکی از بنیان‌گذاران مجله‌ی مهندسی زلزله و جزو هیأت مؤسس انجمن اروپایی برای مهندسی زلزله نیز هست.

عضویت در آکادمی سلطنتی مهندسی، آکادمی اروپا، آکادمی آتن و دارای مدال استادی تعدادی از جوامع دانشگاهی اروپایی و انگلیسی از دیگر افتخارات اوست. او همچنین در سال ۲۰۰۵، مدال «هری فیلدینگ رید» انجمن

زلزله‌شناسی آمریکا را دریافت کرد. این مدال، بالاترین افتخار به دست آمده به‌وسیله‌ی SSA است و بیش از یک بار در سال برای خدمات برجسته در زمینه‌ی علم زلزله‌شناسی و مهندسی زلزله ارائه نمی‌شود. قبل از او، «چارلز ریشر» و «آلین کرنل» موفق به دریافت این جایزه شده بودند.

انجمن اروپایی مهندسی زلزله «جایزه‌ی سخن‌رانی ممتاز پروفیسور نیکلاس آمبرسیز» در کمک بزرگ او در زمینه‌ی مهندسی زلزله را به رسمیت شناخته است. در چهاردهمین کنفرانس جهانی مهندسی زلزله که در سال ۲۰۰۸ در پکن برگزار شد، به عنوان یکی از ۱۳ اسطوره‌ی حوزه‌ی زلزله، (تنها اروپایی در فهرست) انتخاب شد: «نیکلاس آمبرسیز»، «ری وی کلاف»، «جرج وی هونسر»، «توماس پولای» و «جوزف پنزین». تنها ۵ نفری هستند که این افتخار را کسب کرده‌اند. همچنین، آمبرسیز بیش از ۵۰۰ مقاله‌ی علمی معتبر در مجلات تخصصی زلزله‌شناسی و مهندسی زلزله منتشر کرده است.

او پس از زلزله‌ی ۱۰ شهریور ۱۳۴۱ (۱۹۶۲ میلادی) بویین زهرا به ایران آمد و به بررسی آن زلزله پرداخت. او از دهه‌ی ۶۰ تا دهه‌ی ۹۰ میلادی، استاد راهنمای دانشجویان مختلف از جمله دانشجویان ایرانی بود که بعضی از آن‌ها را تشویق کرد به عنوان رساله‌ی دکترای خود، روی موضوع تاریخ و کاتالوگ زمین‌لرزه‌های ایران کار کنند. مجموعه‌ی این پژوهش در قالب کتابی به نام «A History of Persian Earthquakes» توسط او و همکارش به نام «چارلز ملویل» که استاد تاریخ ایران و عرب در دانشگاه کمبریج بود، در سال ۱۹۸۲ (۱۳۶۱ خورشیدی) منتشر شد. آن‌ها با استفاده از داده‌های زلزله‌های گردآوری شده از منابع تاریخی که با دقت و ریزبینی فراوان از وقایع سیاسی و اجتماعی و اقتصادی در قبل و بعد از اسلام به دست آمده است، تا حدود زیادی

پهنه‌ی لرزه‌خیز ایران را مشخص کرده‌اند و هر کجا که مدارک کم یا ناقص بوده، داده‌های لرزه‌ای حاصل از بررسی‌های صحرائی آن‌ها و نیز داده‌های حاصل از زلزله‌های دستگاهی (زلزله‌های ثبت شده به‌وسیله‌ی دستگاه‌های لرزه‌نگار) تکمیل کننده و تأیید کننده‌ی داده‌های لرزه‌ای تاریخی بوده‌اند. در تهیه‌ی این کتاب از منابع فارسی، عربی، انگلیسی، ارمنی، روسی، ترکی استانبولی و سومری استفاده شد که همکارانی نیز، آمبرسیز و ملویل را یاری رساندند. نه سال بعد و در سال ۱۳۷۱، ابوالحسن رده این کتاب را با عنوان «تاریخ زمین‌لرزه‌های ایران» ترجمه و انتشارات آگاه در تهران آن را منتشر کرد.

وی درباره‌ی ایران پژوهش‌های دیگری هم انجام داده است. آمبرسیز جزو اولین گروهی بود که در سال ۱۳۵۳ (۱۹۷۴ میلادی) از سوی سازمان ملل برای شروع بررسی‌های لرزه‌خیزی و لرزه‌ی زمین‌ساخت در سازمان زمین‌شناسی کشور به ایران آمدند و به همراه پروفیسور «میلان آرسوفسکی» و پروفیسور «جان چالنگو» بررسی‌های لرزه‌خیزی و خطر زمین‌لرزه را با بررسی منطقه‌ی تهران و رشته‌کوه‌های البرز و با همراهی دکتر «مانویل بربریان» آغاز کرد.

همچنین، او بر حسب رخداد زمین‌لرزه‌های مختلف (مانند زمین‌لرزه‌های ۱۳۴۷ دشت بیاض و فردوس و ۱۳۵۱ قیر و کارزین در استان فارس) و بررسی تفصیلی زلزله‌های گذشته مانند زمین‌لرزه‌ی ۲۳ بهمن ماه ۱۳۳۱ تروند که به همراه مهندس «علی‌اکبر معین‌فر» در سال ۱۳۵۲، به بررسی آن پرداختند. این نکته را باید یادآور شد که آمبرسیز در کتاب «تاریخ زمین‌لرزه‌های ایران» از مهندس معین‌فر به عنوان اولین نفری که باید از او در تدوین کتاب سپاس‌گزاری کرد، یاد می‌کند. از سویی، دیگر بررسی تخصصی و تهیه‌ی گزارش فنی توسط آمبرسیز و همکارانش با حمایت سازمان یونسکو با همکاری دانشگاه امپریال کالج لندن و سازمان برنامه و بودجه‌ی ایران، روی زلزله‌های مخرب فلات ایران از جمله دیگر فعالیت‌های اوست. کلام پایانی این که نیکلاس آمبرسیز به سبب مطالعاتش در زمینه‌ی لرزه‌خیزی پهنه‌ی ایران و مطالعاتش در زمینه‌ی پهنه‌ها و ارزیابی خطر لرزه‌ای در دیگر پهنه‌های دنیا، حق بزرگی را به گردن جامعه‌ی لرزه‌شناسی و مهندسی زلزله و ژئوتکنیک لرزه‌ای ایران و جهان دارد.

سرانجام پس از سال‌ها خدمت به بشریت، «نیکلاس آمبرسیز» استاد بزرگ و کم‌نظیر لرزه‌شناسی و مهندسی زلزله در ۲۸ دسامبر ۲۰۱۲ مطابق با هشت دی ۱۳۹۱ درگذشت. روحش شاد و قرین رحمت باد. ■

